„Prawo jest bronią króla”

Jego Ekscelencja*
Garland F. Byers, Jr., J.D., D.D.‡
Biskup dla Narodów, z apostolskiego posłannictwa

Napisano, że szatan jest królem i bogiem tego świata.[1] Szatan kusił Jezusa, mówiąc Mu, że da Mu panowanie nad królestwami ziemi, jeśli tylko Jezus upadnie i odda mu pokłon.[2] Nasz Pan oczywiście odmówił w swojej sprawiedliwości, lecz mimo to nie zaprzeczył, że szatan miał moc dać Mu dokładnie to, co obiecał.[3] Dlatego szatan ma nie tylko moc i władzę duchową, jedynie w takim zakresie, na jaki pozwala i przyzwala Bóg,[4] lecz ma także moc w świecie fizycznym oraz władzę za pośrednictwem tych, którzy idą za nim ze zepsutym umysłem, złym sercem i żądzą władzy.[5] Ci ludzcy wysłannicy piekła używają prawa jako broni przeciwko Kościołowi i wiernym, obracając to, co ma służyć dobru, w narzędzie zła.[6] Ten projekt wskazuje przypadki, w których działo się to w przeszłości, dzieje się obecnie albo wkrótce nastąpi w najbliższej przyszłości. Za pomocą prawa diabeł może zapewnić sobie zniewolenie ludzkości bez oddania ani jednego strzału z karabinu.[7] Zaiste, zniewolenie świata jest zapowiedziane w proroctwach o czasach ostatecznych.[8] W takim wypadku żadna wojna w świecie fizycznym nie jest potrzebna, ponieważ wojna już się odbyła w sferze duchowej i jedynie objawia się w sferze fizycznej (na ziemi) przez podpisanie ustawy piórem.[9] Gdy prawo świeckie zostanie już ustanowione, czy to prawo zakazujące oddawania czci Chrystusowi, zgromadzeń ludzi w imię Chrystusa, czy też środków, dzięki którym ludzie mogą pozostać wolni dzięki danemu im przez Boga prawu do obrony przed tyranią,[10] bardzo trudno je zmienić bez cudu.[11] Dlatego modlitwa, uczestnictwo w nabożeństwach i służba Bogu mają tak żywotne znaczenie.[12]

Przypisy

1

„W których bóg świata tego oślepił zmysły, to jest w niewiernych, aby im nie świeciła światłość Ewangielii chwały Chrystusowej, który jest wyobrażeniem Bożem." 2 Kor 4,4 (Biblia Gdańska). „Teraz jest sąd świata tego, teraz książę świata tego precz wyrzucony będzie." J 12,31 (Biblia Gdańska). „Już dalej z wami wiele mówić nie będę; albowiem idzie książę świata tego, a we mnie nic nie ma;" J 14,30 (Biblia Gdańska). „Z sądu, iż książę tego świata już jest osądzony." J 16,11 (Biblia Gdańska). „W którycheście niekiedy chodzili według zwyczaju świata tego i według książęcia, który ma władzę na powietrzu, ducha tego, który teraz jest skuteczny w synach niedowiarstwa..." Ef 2,2 (Biblia Gdańska). „Wiemy, iż z Boga jesteśmy; ale świat wszystek w złem położony jest." 1 J 5,19 (Biblia Gdańska). „A miały nad sobą króla, anioła przepaści, któremu imię po żydowsku Abaddon, a po grecku ma imię Apolijon." Ap 9,11 (Biblia Gdańska).

2

„Wziął go zasię dyjabeł na górę bardzo wysoką, i pokazał mu wszystkie królestwa świata i sławę ich, I rzekł mu: To wszystko dam tobie, jeźli upadłszy, pokłonisz mi się. Tedy mu rzekł Jezus: Pójdź precz, szatanie! albowiem napisano: Panu Bogu twemu kłaniać się będziesz, i jemu samemu służyć będziesz." Mt 4,8–10 (Biblia Gdańska). „I wwiódł go dyjabeł na górę wysoką, i pokazał mu wszystkie królestwa świata we mgnieniu oka. I rzekł mu dyjabeł: Dam ci tę wszystkę moc i sławę ich; bo mi jest dana, a komu chcę, dawam ją. A tak jeźli się ukłonisz przede mną, będzie wszystko twoje. A odpowiadając Jezus rzekł mu: Pójdź precz ode mnie, szatanie! albowiem napisano: Panu, Bogu twemu, kłaniać się będziesz, i jemu samemu służyć będziesz." Łk 4,5–8 (Biblia Gdańska).

3

„I rzekł mu dyjabeł: Dam ci tę wszystkę moc i sławę ich; bo mi jest dana, a komu chcę, dawam ją." Łk 4,6 (Biblia Gdańska). „...Pójdź precz, szatanie! albowiem napisano: Panu Bogu twemu kłaniać się będziesz, i jemu samemu służyć będziesz." Mt 4,10 (Biblia Gdańska). „Teraz jest sąd świata tego, teraz książę świata tego precz wyrzucony będzie." J 12,31 (Biblia Gdańska). „Już dalej z wami wiele mówić nie będę; albowiem idzie książę świata tego, a we mnie nic nie ma;" J 14,30 (Biblia Gdańska). „Wiemy, iż z Boga jesteśmy; ale świat wszystek w złem położony jest." 1 J 5,19 (Biblia Gdańska).

4

„Tedy rzekł Pan do szatana: Oto wszystko co ma, jest w ręce twojej: tylko nań nie ściągaj ręki twej. I odszedł szatan od oblicza Pańskiego." Hi 1,12 (Biblia Gdańska). „Tedy rzekł Pan do szatana: Oto w ręce twojej jest; wszakże żywot jego zachowaj." Hi 2,6 (Biblia Gdańska). „...Szymonie, Szymonie! oto szatan wyprosił was, aby was odwiewał jako pszenicę, Alem ja prosił za tobą, aby nie ustała wiara twoja; a ty niekiedy nawróciwszy się, utwierdzaj braci twoich." Łk 22,31–32 (Biblia Gdańska). „Pokuszenie się was nie jęło, tylko ludzkie; ale wierny jest Bóg, który nie dopuści, abyście byli kuszeni nad możność waszę, ale uczyni z pokuszeniem i wyjście, abyście znosić mogli." 1 Kor 10,13 (Biblia Gdańska). „I uchwycił smoka, węża onego starego, który jest dyjabeł i szatan, i związał go na tysiąc lat; I wrzucił go w przepaść i zamknął go, i zapieczętował z wierzchu nad nim, aby nie zwodził więcej narodów, ażeby się wypełniło tysiąc lat; a potem musi być rozwiązany na mały czas." Ap 20,2–3 (Biblia Gdańska).

5

„Wyście z ojca dyjabła i pożądliwości ojca waszego czynić chcecie; onci był mężobójcą od początku i w prawdzie nie został, bo w nim prawdy nie masz: gdy mówi kłamstwo, z swego własnego mówi, iż jest kłamcą i ojcem kłamstwa.” J 8,44 (Biblia Gdańska). „Aby obaczywszy się, wywikłali się z sidła dyjabelskiego, od którego pojmani są ku czynieniu woli jego.” 2 Tm 2,26 (Biblia Gdańska). „A jako Jannes i Jambres sprzeciwiali się Mojżeszowi, tak i ci sprzeciwiają się prawdzie, ludzie rozumu skażonego, odrzuceni z strony wiary.” 2 Tm 3,8 (Biblia Gdańska). „Przewrotne ćwiczenia ludzi umysłu skażonego i którzy pozbawieni są prawdy, którzy rozumieją, że pobożność jest zyskiem cielesnym; odstąpże od takich.” 1 Tm 6,5 (Biblia Gdańska). „Skądże są walki i zwady między wami? Izali nie stąd, to jest z lubości waszych, które walczą w członkach waszych? Pożądacie, a nie macie, zajrzycie i zawidzicie, a nie możecie dostać; wadzicie się i walczycie, wszakże nie otrzymujecie, przeto iż nie prosicie.” Jk 4,1–2 (Biblia Gdańska). „A ta bestyja, którąm widział, podobna była rysiowi, a nogi jej jako niedźwiedzie, a gęba jej jako gęba lwia; i dał jej smok moc swoję i stolicę swoję, i moc wielką.” Ap 13,2 (Biblia Gdańska).

6

„A wiemy, że dobry jest zakon, jeźliby go kto przystojnie używał...” 1 Tm 1,8 (Biblia Gdańska). „A tak zakon jest święty i przykazanie święte, i sprawiedliwe, i dobre.” Rz 7,12 (Biblia Gdańska). „Bożym bowiem jest sługą tobie ku dobremu. Ale jeźli uczynisz, co jest złego, bój się; boć nie darmo miecz nosi, gdyż jest sługą Bożym, mszczącym się w gniewie nad czyniącym, co jest złego.” Rz 13,4 (Biblia Gdańska). „Biada tym, którzy nazywają złe dobrem a dobre złem; którzy pokładają ciemność za świetłość, a światłość za ciemność; którzy pokładają gorzkość za słodkość, a słodkość za gorzkość!” Iz 5,20 (Biblia Gdańska). „Biada tym, którzy stanowią prawa niesprawiedliwe! i pisarzom, którzy ucisk na innych spisują! Aby odpychali ubogiego od sądu, a wydzierali sprawiedliwość ubogich ludu mego; aby wdowy były korzyścią ich, a sierotki łupem ich.” Iz 10,1–2 (Biblia Gdańska). „Izali z tobą towarzyszy stolica nieprawości tych, którzy stanowią krzywdę miasto prawa?” Ps 94,20 (Biblia Gdańska).

Wczesny Kościół

„...by przez ustanowienie praw powściągali nadmiar niegodziwości wśród narodów.” Ireneusz z Lyonu, *Przeciw herezjom* 5.24.2, przeł. Alexander Roberts i William Rambaut, w: *The Ante-Nicene Fathers*, red. Alexander Roberts i James Donaldson, t. 1 (Buffalo, NY: Christian Literature Publishing, 1885) (przetłumaczone z angielskiego, ANF 1).

7

„I mówił: Toć będzie prawo króla, który królować ma nad wami: Syny wasze brać będzie a osadzi nimi wozy swoje, i poczyni je jezdnymi, a będą biegać przed wozem jego; Poczyni też sobie z nich pułkowniki nad tysiącami, i rotmistrze nad pięćdziesięcioma; poczyni z nich oracze ról swoich, i żeńce żniwa swego, i te, którzyby robili rynsztunki wojenne, i potrzeby do wozów jego. Córki też wasze pobierze, by gotowały rzeczy wonne, i były kucharkami i piekarkami. Pola też wasze, i winnice wasze, i oliwnice wasze co najlepsze pobierze, a rozda sługom swoim. Przytem z zasiewków waszych, i z winnic waszych będzie brał dziesięciny, i rozda je komornikom swoim, i sługom swoim. Także sługi wasze, i dziewki wasze, i młodzieńce wasze co najgrzeczniejsze będzie brał, i osły wasze pobierze, i obróci do roboty swojej. Z bydła waszego dziesięcinę będzie brał, a wy będziecie niewolnikami jego. I będziecie wołać dnia onego dla króla waszego, którego sobie obierzecie, a nie wysłucha was Pan dnia onego.” 1 Sm

8,11–18 (Biblia Gdańska). „Między tem powstał król nowy nad Egiptem, który nie znał Józefa; I rzekł do ludu swego: Oto lud synów Izraelskich wielki, i możniejszy nad nas. Przetoż mądrze sobie pocznijmy z nimi, by się snać nie rozmnożył, a jeźliby przypadła wojna, aby się nie przyłączył i on do nieprzyjaciół naszych, i nie walczył przeciwko nam, i nie uszedł z ziemi. A tak ustawili nad nimi poborcę, aby go dręczyli ciężarami swemi; i zbudował lud Izraelski miasta składu Faraonowi: Pytom i Rameses. Ale im więcej go trapili, tem więcej się rozmnażał, i tem więcej rósł, tak, iż ściśnieni byli dla synów Izraelskich. I podbili Egipczanie syny Izraelskie w niewolą ciężką. I przykrzyli im żywot ich robotą ciężką około gliny, i około cegieł, i około każdej roboty na polu, mimo wszelaką robotę swą, do której ich używali bez litości." Wj 1,8–14 (Biblia Gdańska).

8

„A czyni, aby wszyscy, mali i wielcy, bogaci i ubodzy, i wolni, i niewolnicy, wzięli piętna na prawą rękę swoję albo na czoła swe, A żeby żaden nie mógł kupować ani sprzedawać, tylko ten, który ma piętno albo imię bestyi albo liczbę imienia jej." Ap 13,16–17 (Biblia Gdańska). „Dano jej też walczyć z świętymi i zwyciężać ich. I dana jej moc nad wszelkiem pokoleniem i językiem, i narodem. I będą się jej kłaniać wszyscy mieszkający na ziemi, których imiona nie są napisane w księgach żywota Baranka zabitego od założenia świata." Ap 13,7–8 (Biblia Gdańska). „I rzekł tak: Bestyja czwarta, czwarte królestwo znaczy na ziemi, które będzie różne od wszystkich królestw, a pożre wszystkę ziemię, a podepcze a pokruszy ją; A dziesięć rogów to znaczy, że z królestwa onego dziesięć królów powstanie; a po nich powstanie pośledni, który będzie różny od pierwszych, i trzech królów poniży; A słowa przeciw Najwyższemu mówić będzie, i święte najwyższych miejsc zetrze; nadto będzie zamyślał, aby odmienił czasy i prawa, gdyż wydane będą w ręce jego aż do czasu i czasów, i pół czasu." Dn 7,23–25 (Biblia Gdańska). „A dziesięć rogów, któreś widział, jest dziesięć królów, którzy królestwa jeszcze nie wzięli; ale wezmą moc jako królowie, na jednę godzinę z bestyją. Ci jedną radę mają i moc, i zwierzchność swoję bestyi podadzą." Ap 17,12–13 (Biblia Gdańska). „Albowiem Bóg podał do serc ich, aby czynili wolę jego, a czynili jednomyślnie, i dali królestwo swoje bestyi, ażby się wypełniły słowa Boże." Ap 17,17 (Biblia Gdańska). „Niech was nikt nie zwodzi żadnym sposobem; albowiem nie przyjdzie on dzień, ażby pierwej przyszło odstąpienie i byłby objawiony człowiek on grzechu, on syn zatracenia. Który się sprzeciwia i wynosi nad to wszystko, co się zowie Bogiem, albo co ma Boską cześć, tak iż on w kościele Bożym jako Bóg usiądzie, udawając się za Boga." 2 Tes 2,3–4 (Biblia Gdańska). „...o dziesięciu królach, którzy wówczas powstaną, między których zostanie podzielone imperium, które teraz rządzi [ziemią]..." Ireneusz z Lyonu, *Przeciw herezjom* 5.26.1, przeł. Alexander Roberts i William Rambaut, w: *The Ante-Nicene Fathers*, red. Alexander Roberts i James Donaldson, t. 1 (Buffalo, NY: Christian Literature Publishing, 1885) (przetłumaczone z angielskiego, ANF 1). „...przez palce u nóg rozumiał królów, którzy mają powstać spośród nich..." „...dziesięć palców posągu odpowiada (tylu) demokracjom..." „...dziesięć rogów czwartej bestii jest rozdzielonych na dziesięć królestw..." Hipolit Rzymski, *O Chrystusie i Antychryście*, rozdz. 25, 27, przeł. J. H. MacMahon, w: *The Ante-Nicene Fathers*, red. Alexander Roberts i James Donaldson, t. 5 (Buffalo, NY: Christian Literature Publishing, 1886) (przetłumaczone z angielskiego, ANF 5).

9

„Albowiem nie mamy boju przeciwko krwi i ciału, ale przeciwko księstwom, przeciwko zwierzchnościom, przeciwko dzierżawcom świata ciemności wieku tego, przeciwko duchownym złościom, które są wysoko." Ef 6,12 (Biblia Gdańska). „I stała się bitwa na niebie. Michał i Aniołowie jego potykali się z smokiem, smok się też potykał

i aniołowie jego. Ale nie przemogli, ani miejsce ich dalej znalezione jest na niebie. I zrzucony jest smok wielki, wąż on starodawny, którego zowią dyjabłem i szatanem, który zwodzi wszystek okrąg świata; zrzucony jest na ziemię i aniołowie jego z nim są zrzuceni." Ap 12,7–9 (Biblia Gdańska). „Lecz książę królestwa Perskiego sprzeciwiał mi się przez dwadzieścia dni i jeden, aż oto Michał, jeden z przedniejszych książąt, przyszedł mi na pomoc; przetożem ja tam został przy królach Perskich." Dn 10,13 (Biblia Gdańska).

Przez podpisanie ustawy

„Przetoż przyzwano pisarzy królewskich miesiąca pierwszego, trzynastego dnia tegoż miesiąca, i napisano wszystko, jako był rozkazał Haman, do książąt królewskich, i do starostów, którzy byli nad każdą krainą, i do hetmanów każdego narodu, do każdej krainy według pisma jej, i do każdego narodu według języka jego. Imieniem króla Aswerusa napisano, i zapieczętowano sygnetem królewskim." Est 3,12 (Biblia Gdańska). „Skąd król Daryjusz podał na piśmie ten wyrok." Dn 6,9 (Biblia Gdańska).

10

Zakazanie oddawania czci Chrystusowi i zgromadzeń w Jego imię

„Uradzili wszyscy książęta królestwa, przełożeni i starostowie, urzędnicy i hetmani, aby postanowiony był dekret królewski, i stwierdzony wyrok, aby każdy, któryby do trzydziestu dni o cokolwiek prosił którego boga albo człowieka oprócz ciebie, królu! był wrzucony do dołu lwiego." Dn 6,7 (Biblia Gdańska). „A zawoławszy ich, zakazali im, aby koniecznie nie mówili, ani uczyli w imieniu Jezusowem." Dz 4,18 (Biblia Gdańska). „Izaliśmy wam surowo nie zakazali, abyście w tem imieniu nie uczyli? A oto napełniliście Jeruzalem nauką waszą i chcecie na nas wprowadzić krew człowieka tego." Dz 5,28 (Biblia Gdańska).

Środki, dzięki którym ludzie mogą pozostać wolni

„Ale kowal nie znajdował się we wszystkiej ziemi Izraelskiej; bo byli zabieżeli temu Filistynowie, żeby snać Hebrejczycy nie robili mieczów ani oszczepów. Przetoż chadzał wszystek Izrael do Filistynów, ostrzyć sobie każdy lemiesz swój, i motykę swoję, i siekierę swoję, i rydel swój. Bo stępiały były ostrza lemieszów, i motyk, i wideł, i siekier aż do ościenia, które było ostrzyć potrzeba. I było pod czas wojny, że się nie znajdował miecz, ani oszczep w ręku wszystkiego ludu, który był z Saulem, i z Jonatanem; tylko się znajdował u Saula i Jonatana, syna jego." 1 Sm 13,19–22 (Biblia Gdańska). „...Ale teraz kto ma mieszek, niech go weźmie, także i taistrę; a kto nie ma miecza, niech sprzeda suknię swoję, a kupi miecz." Łk 22,36 (Biblia Gdańska). „Jeźliby przy podkopywaniu zastany był złodziej, a ubity będąc umarłby, kto zabił, nie będzie winien krwi;" Wj 22,2 (Biblia Gdańska). „A gdym to oglądał, wstawszy rzekłem do starszych, i do przełożonych, i do innego ludu: Nie bójcie się ich; na Pana wielkiego i straszliwego pamiętajcie, a walczcie za braci waszych, za synów waszych, i za córki wasze, za żony wasze, i za domy was ze." Ne 4,14 (Biblia Gdańska). „Ci też, którzy budowali mury, i którzy nosili brzemiona, i co nakładali, jedną ręką swoją robili, a drugą trzymali broń. A z onych, którzy budowali, miał każdy miecz swój przypasany do biódr swych, i tak budowali; a ten co w trąbę trąbił, był przy mnie." Ne 4,17–18 (Biblia Gdańska). „Błogosławiony Pan, skała moja, który ćwiczy ręce moje do bitwy, a palce moje do wojny..." Ps 144,1 (Biblia Gdańska).

Wczesny Kościół

„Kto nie odwraca krzywdy od przyjaciela, jeśli może, jest tak samo winny jak ten, kto ją wyrządza.” Ambroży z Mediolanu, *O obowiązkach duchownych* 1.36.179, przeł. H. de Romestin, w: *Nicene and Post-Nicene Fathers*, seria 2, t. 10, red. Philip Schaff i Henry Wace (New York: Christian Literature Publishing, 1896) (przetłumaczone z angielskiego, NPNF2 10). „Męstwo bowiem, które na wojnie broni ojczyzny przed barbarzyńcami albo w domu broni słabych lub towarzyszy przed rabusiami, pełne jest sprawiedliwości...” Ambroży z Mediolanu, *O obowiązkach duchownych* 1.27.129, przeł. H. de Romestin, w: *Nicene and Post-Nicene Fathers*, seria 2, t. 10, red. Philip Schaff i Henry Wace (New York: Christian Literature Publishing, 1896) (przetłumaczone z angielskiego, NPNF2 10).

11

Prawo Medskie i Perskie, które się nie odmienia

„A tak teraz, o królu! potwierdź ten wyrok, a podaj go na piśmie, żeby się nie odmienił według prawa Medskiego i Perskiego, które się nie odmienia.” Dn 6,8 (Biblia Gdańska). „Ale mężowie oni zgromadzili się do króla, i rzekli królowi: Wiedz, królu! iż to jest prawo u Medów i u Persów, aby żaden wyrok i dekret, któryby król postanowił, nie był odmieniony.” Dn 6,15 (Biblia Gdańska). „Wy tedy piszcie do Żydów, jako się wam podoba, imieniem królewskiem, i zapieczętujcie pierścieniem królewskim; albowiem to, co się pisze imieniem królewskiem, i pieczętuje się pierścieniem królewskim, nie może być odwołane.” Est 8,8 (Biblia Gdańska).

U Boga wszystko jest możebne

„Bóg mój posłał Anioła swego, który zamknął paszczękę lwom, aby mi nie zaszkodziły, dlatego, że się przed nim znalazła niewinność we mnie; owszem, ani przed tobą, królu! nicem złego nie uczynił.” Dn 6,22 (Biblia Gdańska). „Iż król dał wolność Żydom, którzy byli we wszystkich miastach, aby się zgromadzili, a zastawiali się o duszę swoję, a żeby wytracili, wymordowali, i wygubili wszystkie wojska ludu onego, i krain tych, którzyby im gwałt czynili, dziatkom ich, i żon om ich, a łupy ich żeby rozchwycili...” Est 8,11 (Biblia Gdańska). „A oto Anioł Pański przystąpił, a światłość się rozświeciła w gmachu; a trąciwszy w bok Piotra, obudził go, mówiąc: Wstań rychło! I opadły łańcuchy z rąk jego. I rzekł Anioł do niego: Opasz się, a powiąż obuwie twoje. I uczynił tak. I rzekł mu: Odziej się w płaszcz twój, a pójdź za mną. Tedy wyszedłszy Piotr, szedł za nim, a nie wiedział, że się to działo po prawdzie, co się działo przez Anioła; lecz mniemał, że widzenie widział. A gdy minęli pierwszą i wtórą straż, przyszli do bramy żelaznej, która wiedzie do miasta; a ta się im sama przez się otworzyła. A wyszedłszy, przeszli jednę ulicę, a zarazem odstąpił Anioł od niego.” Dz 12,7–10 (Biblia Gdańska). „Bo nie będzie niemożne u Boga żadne słowo.” Łk 1,37 (Biblia Gdańska). „...U ludzić to nie można; lecz u Boga wszystko jest możebne.” Mt 19,26 (Biblia Gdańska).

12

Modlitwa

„A jeźliby się upokorzył lud mój, nad którym wzywano imienia mego, a modliłby się, i szukałby twarzy mojej, odwróciwszy się od dróg swoich złych: tedy Ja wysłucham z nieba, i odpuszczę grzech ich, a uzdrowię ziemię ich.” 2 Krn 7,14 (Biblia Gdańska). „Bez przestanku się módlcie.” 1 Tes 5,17 (Biblia Gdańska). „Wyznawajcie jedni przed

drugimi upadki, a módlcie się za drugimi; abyście byli uzdrowieni. Wiele może uprzejma modlitwa sprawiedliwego." Jk 5,16 (Biblia Gdańska). „I powiedział im jeszcze podobieństwo do tego zmierzające, iż się zawsze potrzeba modlić, a nie ustawać..." Łk 18,1 (Biblia Gdańska). „Czujcież, a módlcie się, abyście nie weszli w pokuszenie; duchci jest ochotny, ale ciało mdłe." Mt 26,41 (Biblia Gdańska).

Wspólne zgromadzanie się

„I przypatrujmy się jedni drugim ku pobudzaniu się do miłości i do dobrych uczynków, Nie opuszczając społecznego zgromadzenia naszego, jako niektórzy obyczaj mają, ale napominając jedni drugich, a to tem więcej, czem więcej widzicie, iż się on dzień przybliża." Hbr 10,24–25 (Biblia Gdańska). „I trwali w nauce apostolskiej i w społeczności, i w łamaniu chleba, i w modlitwach." Dz 2,42 (Biblia Gdańska). „A na każdy dzień trwając zgodnie w kościele i chleb łamiąc po domach, przyjmowali pokarm z radością i w prostocie serdecznej. Chwaląc Boga i mając łaskę u wszystkiego ludu. A Pan przydawał zborowi na każdy dzień tych, którzy mieli być zbawieni." Dz 2,46–47 (Biblia Gdańska). „Albowiem gdzie są dwaj albo trzej zgromadzeni w imię moje, tam jestem w pośrodku ich." Mt 18,20 (Biblia Gdańska).

Służba Bogu

„A jeźli się wam zda źle służyć Panu, obierzcież sobie dziś, komu byście służyli, chociaż bogi, którym służyli ojcowie wasi, co byli za rzeką, chociaż bogi Amorejskie, w których wy ziemi mieszkacie; aleć ja i dom mój będziemy służyli Panu." Joz 24,15 (Biblia Gdańska). „Proszę was tedy, bracia! przez litości Boże, abyście stawiali ciała wasze ofiarą żywą, świętą, przyjemną Bogu, to jest rozumną służbę waszę." Rz 12,1 (Biblia Gdańska). „A wszystko, cokolwiek czynicie, z duszy czyńcie, jako Panu, a nie ludziom. Wiedząc, iż od Pana weźmiecie zapłatę dziedzictwa; albowiem Panu Chrystusowi służycie." Kol 3,23–24 (Biblia Gdańska).

Trwać razem w jedności

„Tylko się tak sprawujcie, jako przystoi Ewangielii Chrystusowej, abym, lub przyjdę i oglądam was, lub nie przyjdę, słyszał o was, iż stoicie w jednym duchu, jednomyślnie bojując w wierze Ewangielii..." Flp 1,27 (Biblia Gdańska). „Oto jako rzecz dobra, i jako wdzięczna, gdy bracia zgodnie mieszkają." Ps 133,1 (Biblia Gdańska). „Starając się, abyście zachowali jedność ducha w związce pokoju. Jedno jest ciało i jeden duch, jako też jesteście powołani w jednej nadziei powołania waszego. Jeden Pan, jedna wiara, jeden chrzest; Jeden Bóg i Ojciec wszystkich, który jest nade wszystko i po wszystkich, i we wszystkich was." Ef 4,3–6 (Biblia Gdańska). „Nie tylko za tymi proszę, lecz i za onymi, którzy przez słowo ich uwierzą w mię; Aby wszyscy byli jedno, jako ty, Ojcze! we mnie, a ja w tobie; aby i oni w nas jedno byli, aby świat uwierzył, żeś ty mię posłał." J 17,20–21 (Biblia Gdańska).

Obywatele nieba, przychodnie na tym świecie

„Aleć nasza rzeczpospolita jest w niebiesiech, skąd też zbawiciela oczekujemy, Pana Jezusa Chrystusa..." Flp 3,20 (Biblia Gdańska). „Według wiary umarli ci wszyscy, nie wziąwszy obietnic, ale z daleka je upatrując i cieszyli się niemi, i witali je i wyznawali, iż są gośćmi i przychodniami na ziemi." Hbr 11,13 (Biblia Gdańska). „Najmilsi! proszę was, abyście się jako przychodniowie i goście wstrzymywali od cielesnych pożądliwości, które walczą przeciwko duszy..." 1 P 2,11 (Biblia Gdańska). „A przetoż już więcej nie jesteście gośćmi i przychodniami, ale

spółmieszczaninami świętych i domownikami Bożymi…” Ef 2,19 (Biblia Gdańska). „Jam im dał słowo twoje, a świat je miał w nienawiści; bo nie są z świata, jako i ja nie jestem z świata. Nie proszę, abyś je wziął z świata, ale abyś je zachował ode złego. Nie sąć z świata, jako i ja nie jestem z świata.” J 17,14–16 (Biblia Gdańska).

Dobry bój wiary

„Bojuj on dobry bój wiary, chwyć się żywota wiecznego, do któregoś też powołany, i wyznałeś dobre wyznanie przed wieloma świadkami.” 1 Tm 6,12 (Biblia Gdańska). „Dobrym bój bojował, biegem wykonał, wiarę zachował…” 2 Tm 4,7 (Biblia Gdańska). „Najmilsi! Wszelką pilność czyniąc, abym wam pisał o społecznem zbawieniu, musiałem wam pisać, napominając, iżbyście bojowali o wiarę raz świętym podaną.” Jud 3 (Biblia Gdańska).

Wczesny Kościół

„Mieszkają we własnych krajach, lecz jedynie jako przychodnie. Jako obywatele uczestniczą we wszystkim wraz z innymi, a jednak wszystko znoszą jak cudzoziemcy. Każda obca ziemia jest dla nich jak ojczyzna, a każda ziemia, w której się urodzili, jak ziemia obcych. Żenią się jak wszyscy [inni]; płodzą dzieci, lecz nie niszczą swego potomstwa. Mają wspólny stół, lecz nie wspólne łoże. Są w ciele, lecz nie żyją według ciała. Spędzają dni na ziemi, lecz są obywatelami nieba.” *List do Diogneta*, rozdz. 5, w: *The Ante-Nicene Fathers*, red. Alexander Roberts i James Donaldson, t. 1 (Buffalo, NY: Christian Literature Publishing, 1885) (przetłumaczone z angielskiego, ANF 1). „Starajcie się więc często gromadzić, aby dziękować Bogu i głosić Jego chwałę. Gdy bowiem często zbieracie się w tym samym miejscu, moce szatana zostają zniszczone…” Ignacy Antiocheński, *List do Efezjan*, rozdz. 13, w: *The Ante-Nicene Fathers*, red. Alexander Roberts i James Donaldson, t. 1 (Buffalo, NY: Christian Literature Publishing, 1885) (przetłumaczone z angielskiego, ANF 1).